

PORADY PRAWNE pod red. dra Jerzego Starościaka

226. Prezydium MRN w Piotrkowie Trybunalskim zapytuje, czy jest zobowiązane poświadczać rachunki pod względem ich zgodności z cenami miejscowymi.

Odpowiedź:

Prezydium miejskich (gminnych) rad narodowych nie mają obowiązku poświadczania rachunków pod kątem widzenia ich zgodności z cenami miejscowymi.

Przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z 19.II.1949 r. w sprawie dostaw, robót i usług na rzecz Skarbu Państwa oraz niektórych kategorii osób prawnych (Dz. U. Nr 12, poz. 73), jak również przepisy zarządzenia Przewodniczącego PKPG z 18 I. 1951 r. w sprawie ustalania cen przy udzielaniu zamówień osobom nie wymienionym w § 3 powołanego rozporządzenia (MP Nr A-11, poz. 16¹) nie nakładają na prezydium rad narodowych obowiązku poświadczania rachunków o zgodności cen z miejscowymi warunkami. Również nie przewidują obowiązku poświadczania rachunków przepisy zarządzenia Przewodniczącego PKPG z 11 V. 1951 r. w sprawie ustalania cen na dostawę, roboty i usługi nietypowe, nie objęte obowiązującymi cennikami, a wykonywane przez przedsiębiorstwa państwo-

we lub pozostające pod zarządem państwowym (Biuletyn PKPG Nr 15, poz. 148).

Obowiązek ten może wynikać z przepisów szczególnych. Na przykład z § 30 rozporządzenia Rady Ministrów z 24.VII.1948 r. (Dz. U. Nr 38, poz. 279) wypływa obowiązek poświadczenia przez prezydium gminnych (miejskich) rad narodowych kosztów noclegu i przejazdów kołowych.

K. Kucner

227. Ob. Poprawa, zam. w Gołańczu, pow. Wągrowiec, zapytuje, co to jest remont kapitalny domu mieszkalnego.

Odpowiedź:

Przez remont kapitalny budynku mieszkalnego rozumie się naprawę lub wymianę zużytych jego części lub elementów w celu przywrócenia mu jego przydatności użytkowej. Remont taki przeprowadza się w budynkach, które jeszcze co najmniej przez okres dziesięcioletni nadawać się będą do użytku i w których nakład finansowy dla przeprowadzenia remontu kapitalnego mieści się w granicach od 1 do 70% wartości technicznej budynku, tj. budynku w stanie nowym.

Remont kapitalny przeprowadzony w granicach od 1 do 10%

wartości technicznej budynku — jest remontem kapitalnym częściowym, zwanym remontem zabezpieczającym, gdyż ma na celu zabezpieczenie budynku od zniszczenia przez naprawę lub wymianę najistotniejszych jego części, jak wzmocnienie fundamentów, wymiana belek stropowych, pokrycie dachu itp.

Do remontów kapitalnych zalicza się również roboty podłączeniowe tj. związane z przyłączeniem domów mieszkalnych do sieci kanalizacyjnej, wodociągowej, gazowej i elektrycznej, roboty związane z zaprowadzeniem centralnego ogrzewania oraz roboty związane z uzyskaniem (odbudową) izb w budynkach niezamieszkałych i zamieszkałych częściowo.

T. Połabiński

228. Urzędnik Stanu Cywilnego w Koszalinie prosi o podanie sytuacji organizacyjnej urzędów stanu cywilnego.

Odpowiedź:

Urzędy stanu cywilnego stanowią jedną z komórek organizacyjnych prezydów gminnych (miejskich) rad narodowych.

Wynika to z § 9 instrukcji Nr 3 w sprawie tworzenia wydziałów i referatów prezydów rad narodowych (MF Nr A-57, poz 655 z 1950 r.), który ustalił, że urzędy stanu cywilnego działają przy prezydiach rad narodowych.

Pod względem służbowym i organizacji pracy urząd stanu cywilnego podlega przewodniczącemu prezydium rady narodowej, który, stosownie do art. 8 ust. (1) prawa o aktach stanu cywilnego, jest z mocy prawa urzędnikiem stanu cywilnego.

W. Ziemkiewicz

229. Gminna Rada Narodowa w Mickaniewie zapytuje, która komisja GRN obowiązana jest zająć się akcją skupu zboża.

Odpowiedź:

Akcja skupu zboża należy przede wszystkim do zakresu działania komisji rolnej GRN.

Ponieważ z zagadnieniem sprawnego i szybkiego przeprowadzenia akcji skupu zbóż wiąże się sprawa przygotowania na czas odpowiednich funduszy, szybkiego odbioru, zorganizowania transportu itp., komisja rolna powinna współdziałać z innymi komisjami, jak: komisją finansowo-budżetową, komisją drogową itp.

Komisja drogowa np. powinna zainteresować się stanem dróg i dojazdów do punktów skupu, a jeżeli są trudności z transportem może wystąpić do prezydium GRN z wnioskiem o zastosowanie obowiązkowych odpłatnych świadczeń w naturze dla usprawnienia akcji skupu w oparciu o art. 2 dekretu z 30 VI. 1951 o świadczeniach w naturze na niektóre cele publiczne itp.

Komisja finansowo-budżetowa powinna np. zainteresować się,

czy miejscowa gminna spółdzielnia dysponuje odpowiednimi funduszami na akcję skupu.

GRN i jej prezydium mają obowiązek śledzenia przebiegu tej akcji i są odpowiedzialne za jej wyniki niezależnie od pracy komisji GRN.

M. Nowakowski

230. Prezydium MRN w Słubicach zapytuje, czy może wystąpić do Kolegium Orzekającego przy Prez. PRN o ukaranie pracą poprawczą dłużnika podatku gruntowego, który posiada zaległości podatkowe i nie płaci ich. Przeprowadzone egzekucje okazały się bezowocne.

Odpowiedź:

Prezydium MRN w Słubicach nie może wystąpić do Kolegium Orzekającego przy Prez. PRN o ukaranie dłużnika podatku gruntowego za niezapłacenie podatku gdyż kolegia orzekające nie mogą rozpatrywać spraw karno-skarbowych, a więc i sprawy nieuiszczania podatku gruntowego.

Uzasadnienie:

Sprawę orzekania w trybie karno-administracyjnym i działalności kolegiów orzekających normuje ustawa z 15 XII.1951 r. o orzecznictwie karno-administracyjnym (Dz. U. Nr. 66 poz. 454). Kolegia orzekające rozpatrują nie wszystkie sprawy kar-

ne, lecz tylko niektóre, wyraźnie wskazane ustawami.

Szczegółowo zakres kompetencji kolegiów karno-administracyjnych podany jest w broszurze pod tytułem „O stosowaniu kar w postępowaniu karno-administracyjnym“, wydanej przez Polskie Wydawnictwa Gospodarcze — Warszawa 1952 r.

Ustawa z 15 XII 1951 r. o orzecznictwie karno-administracyjnym (Dz. U. Nr. 66, poz. 454) w art. 2 p. 1 stanowi, że przepisy tej ustawy nie stosuje się do spraw karnych skarbowych.

Zadłużenia finansowe z tytułu niewywiązywania się z obowiązków podatkowych powinny być rozpatrywane przez wydziały finansowe prezydentów rad narodowych.

H Trojanowski

231. Ob Łukomski w Obornikach Wlkp zapytuje:

1) czy istnieją przepisy ustalające obowiązek stawiania przez właścicieli zabudowanych działek ogrodzeń między działkami sąsiednimi położonymi w mieście powiatowym przy ulicy, dla której zostały wytknięte linie zabudowania;

2) czy terenowe organa administracji państwowej są upoważnione do nakazania właścicielowi zabudowanej działki postawienia ogrodzenia na granicach działek sąsiednich.

Odpowiedź:

Według przepisu art. 40 dekretu z 11 października 1946 r. o prawie rzeczowym (Dz. U. Nr 57, poz. 319) — właściciele nieruchomości sąsiadujących obowiążani są do ponoszenia po połowie kosztów urządzenia i utrzymywania stałych znaków granicznych, a według przepisu art. 42 tegoż dekretu domniemywa się, że mury, płoty, rowy i inne podobne urządzenia znajdujące się na granicy nieruchomości sąsiadnych służą do wspólnego użytku sąsiadów, z czego wypływa, że są ich wspólną własnością. Z tego należy wywnioskować, że ogrodzenia rozgraniczające sąsiednie działki w zasadzie powinny być stawiane wspólnym kosztem właścicieli sąsiednich działek, jeżeli ogrodzenie ma być postawione za obopólną ich zgodą. Z tego nie wypływa, by w braku takiej zgody jeden z sąsiadów nie mógł wznieść ogrodzenia przy granicy własnym kosztem. W tym przypadku ogrodzenie ma służyć do użytku tego z sąsiadów, który je postawił. Przepisu, który by nakazywał stawienie ogrodzeń pomiędzy sąsiednimi działkami, nie ma. Rozporządzenie bowiem z 16 marca 1938 r. o sposobie odgraniczania posiadłości i działek (Dz. U. Nr 21, poz. 182 i Nr 46, poz. 378), nakazujące odgraniczanie działek od ulicy, nie ustala takiego obowiązku co do granic pomiędzy sąsiednimi działkami, określając jedynie warunki, jakim ogrodzenia takie powinny czynić zadość. W tym stanie rzeczy nie ma podsta-

wy prawnej do nakazania przez organa administracji państwowej postawienia ogrodzenia pomiędzy działkami sąsiadów.

G. Szymkiewicz

232. Komisja Oświaty i Kultury GRN w Grybowie zapytuje, czy dopuszczalne jest powoływanie podkomisji kultury; w przypadku twierdzącym, kto powołuje tę podkomisję i jaki jest jej skład.

Odpowiedź:

Według § 3 uchwały Rady Państwa z 12.V.1950 r. w sprawie tymczasowych wytycznych dla powoływania i działalności komisji rad narodowych (MP Nr A-57, poz. 652) komisje mogą powoływać podkomisje.

Zgodnie z tymi wytycznymi, instrukcja dla komisji oświaty i kultury („Rada Narodowa“ Nr 10 z 1951 r.) w p. 8 podaje, że komisja oświaty i kultury może wyłonić podkomisję dla poszczególnych zagadnień lub grupy zagadnień, np. podkomisję kultury.

Podkomisję wyłania komisja ze swojego składu. Ilość członków podkomisji ustala komisja w zależności od potrzeb. Podkomisja może i powinna wciągać do swojej pracy aktyw społeczny spoza podkomisji.

F. Zapolski

233. Prezydium GRN w Bytowie zapytuje, kto jest powołany do kwalifikowania do rozbiórki w spółdzielniach produkcyjnych budynków nie nadających się do gospodarki zespolowej, a

otrzymanych przez spółdzielnię z Państwowego Funduszu Ziemi.

Odpowiedź:

Według § 4 zarządzenia Ministra Rolnictwa z 29.IV 1952 r. w sprawie zasad wyceny i przekazywania spółdzielniom produkcyjnym budynków wchodzących w skład Państwowego Funduszu Ziemi, a przeznaczonych do rozbiórki (Dz. Urz. Nr 8, poz. 26 z 1952 r.) — kwalifikacji budynków co do ich rozbiórki oraz wyceny dokonują komisje powołane przez prezydium PRN.

W skład komisji wchodzi:

1. przedstawiciel wydziału rolnictwa i leśnictwa prezydium PRN — jako przewodniczący,
2. agronom POM,
3. przedstawiciel PZU,
4. przedstawiciel wydziału budownictwa prezydium PRN,
5. przedstawiciel zainteresowanej spółdzielni.

Prace komisji dotyczące kwalifikacji i wyceny budynków powinny być ujęte w formie protokołu, który po podpisaniu przez zarząd spółdzielni i po aprobowaniu przez prezydium PRN stanowi podstawę zapisów w księgach spółdzielni i księgach banku, jako administratora należności Państwowego Funduszu Ziemi.

W. Orłowska

234. Prezydium GRN w Borowicy zapytuje, czy można zwolnić od prac szarwarkowych członków ochotniczych straży pożarnych, w związku z pełnieniem przez nich czynności związanych z pracą w straży.

Odpowiedź:

Poruszoną w pytaniu sprawę wyjaśnia okólnik Ministra Finansów z 22. VIII. 1953 r. w sprawie wykładni niektórych przepisów o obowiązku świadczeń w naturze na niektóre cele publiczne Nr PW 2323 3 53 (Dz. Urz. Min. Finansów z 4. IX. 1953 r. Nr 12 poz. 36).

Stosownie do przepisów tego okólnika:

1. Za koszty poniesione na podstawie przepisów o ochronie przeciwpożarowej na utrzymanie zakładowych oraz terenowych straży pożarnych uważa się również równowartość dniówek faktycznie przepracowanych;

a) w komisjach zapobiegawczych (prewencyjnych), w akcjach ratunkowych, przy pełnieniu wart przez zobowiązanych, będących członkami ochotniczych straży pożarnych,

b) w akcjach ratunkowych przez zobowiązanych, wytypowanych do dostarczenia sprzężaju.

Zaliczenie równowartości dniówek faktycznie przepracowanych przez zobowiązanego przy wyżej wymienionych zajęciach może nastąpić najwyżej do wysokości równowartości wymierzonych mu w danym roku świadczeń w naturze.

W przypadku, gdy równowartość dniówek faktycznie przepracowanych przy tych zajęciach przekracza równowartość wymierzonych w danym roku świadczeń w naturze, nadwyżka dniówek przepracowanych nie może

być uznana za naćpłatę ani zarachowana na poczet wymiaru w naturze roku następnego.

2 Zmniejszenie ilości dniówek wymierzonych tytułem świadczeń w naturze, o ilość dniówek faktycznie przepracowanych przy określonych w ust. 1 zajęciach przeprowadza właściwe prezydium gminnej (miejskiej) rady narodowej na wniosek osób zainteresowanych i na podstawie przedstawionych przez te osoby zaświadczeń, wystawionych przez komendę właściwej straży pożarnej a stwierdzających ilość dniówek faktycznie przepracowanych przy omawianych zajęciach.

Dla komendanta straży pożarnej zaświadczenie takie wystawia komenda straży pożarnej wyższego stopnia.

H. Wojciechowski

235 Prezydium GRN w Łańcucie Wsi pytuje: 1) czy prezydium GRN uprawnione jest do nakładania kar pieniężnych celem przymuszenia do wykonania obowiązku wywózki drewna z lasów państwowych nałożonego na zasadzie art. 2 dekretu z 30 VI 1951 r. o obowiązku świadczeń w naturze na niektóre cele publiczne, 2) w jakiej maksymalnej wysokości może być nałożona kara pieniężna celem przymuszenia do wykonania wyżej określonego obowiązku.

Odpowiedź:

1) Władzą powołaną do nakładania kar pieniężnych celem przy-

muszenia do wykonania świadczeń na cele publiczne, nałożonych na zasadzie art. 2 dekretu o obowiązku świadczeń w naturze na niektóre cele publiczne z 30. VI. 1951 r. (Dz. U. Nr 38, poz. 284), są prezydium GRN. Uprawnienie to wypływa z dyspozycji art. 7, ust. 2 rozporządzenia Prezydenta RP z 22 III. 1928 r. o postępowaniu przymusowym w administracji. Zgodnie z tym przepisem, prezydium GRN są władzami egzekucyjnymi uprawnionymi do przymuszania do wykonywania przez obywateli obowiązków wynikających z art. 2 powołanego na wstępie dekretu, w tym i do wykonania obowiązku wywózki drewna z lasów państwowych.

2) Kara pieniężna celem przymuszenia może być wymierzona w wysokości do 1.500 zł. Według art. 48 rozporządzenia Prezydenta RP z 22. III. 1928 r. o postępowaniu przymusowym w administracji (Dz. U. Nr 36 poz. 342) w brzmieniu zmienionym dekretem z 26 X 1945 r. (Dz. U. Nr 50, poz. 284), ustawą z 26 IV. 1950 r. (Dz. U. Nr 21, poz. 184) oraz zgodnie z ustawą z 28 X. 1950 r. o zmianie systemu pieniężnego (art. 7) — kara pieniężna celem przymuszenia może być stosowana kilkakrotnie w tym lub coraz wyższym wymiarze, nie może jednak każdorazowy wymiar przekraczać w sumie 1.500 zł bądź 5 dni aresztu w wypadku niemożności zapłacenia kary.

W. Orłowska

236. Prezydium GRN w Czyżewie zapytuje, czy istnieją możliwości zobowiązania mieszkańców gromady do przewiezienia węgla dla nauczycieli w ramach szarwarku.

Odpowiedź:

Dostarczenie środków przewozowych nauczycielom zatrudnionym na wsi dla przewiezienia węgla do ich mieszkań może być dokonane w drodze zastosowania nieodpłatnych świadczeń w naturze.

Sprawę tę reguluje rozporządzenie Rady Ministrów z 12 sierpnia 1953 r. w sprawie dostarczania środków przewozowych nauczycielom zatrudnionym na wsi (Dz. U. Nr 40, poz. 173). Rozporządzenie to w § 1 stanowi, że świadczenia w naturze przewidziane w art. 1 dekretu z 30 XI. 1951 r. o obowiązku świadczeń w naturze, na niektóre cele publiczne (Dz. U. Nr 38, poz. 281 z 1951 r. i Nr 31, poz. 123 z 1953 r.) mogą być stosowane do przewozu opału dla nauczycieli zatrudnionych na wsi, pochodzącego z zakupu, a przysługującego im według norm ustalonych dla ludności miejskiej.

Świadczenia w naturze nieodpłatne mogą być stosowane również na tej samej zasadzie prawnej do przewozu nauczycieli zatrudnionych na wsi oraz członków ich rodzin — do lekarza lub szpitala w wypadkach choroby wymagającej porady lub zabiegu

poza miejscem zamieszkania tych osób.

Z. Jaśkowski

237. Prezydium MRN we Włocławku zapytuje, która komórka organizacyjna prezydium obowiązana jest do prowadzenia spraw wywłaszczeniowych, a w szczególności spraw wszczętych na podstawie dekretu z 7 IV.1948 r. (Dz. U. Nr 20/48 poz. 138).

Odpowiedź:

Stosownie do § 2 i 4 Instrukcji Nr 3 (MP Nr A-57/50 poz. 655) w związku z § 1 ust. 5 i § 10 Instrukcji Nr 8 (MP Nr A-70/50 poz. 814) komórką organizacyjną zobowiązaną do załatwiania spraw wywłaszczeniowych na terenie miasta stanowiącego powiat miejski jest referat społeczno-administracyjny.

Prezydium wyższego rzędu przekazując do załatwienia prezydium MRN sprawę wywłaszczeniową, może kierować ją ogólnie — do prezydium bądź też może sprawę tę kierować bezpośrednio do właściwego wydziału prezydium.

238. Prezydium MRN w Żninie zapytuje, jakie stawki podatku gruntowego należy pobierać od gruntów oddanych do przymusowego zagospodarowania.

Odpowiedź:

1) Obowiązujące od 1 stycznia 1952 r. nowe brzmienie § 5 roz-

porządzenia Ministra Finansów z 30 VI 1951 r. w sprawie wykonania dekretu o podatku gruntowym, nadane rozporządzeniem z 14 VII 1952 r. (Dz. U. Nr 32, poz. 223) nie przewiduje stałej stawki podatku gruntowego dla gruntów, które zostały przez prezydium gminnych (miejskich) rad narodowych oddane do przymusowego zagospodarowania. Zagadnienie wysokości stawek podatku gruntowego zostało uregulowane za 1952 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z 10. VII. 1952 r. (Dz. U. Nr 32, poz. 219), zaś za 1953 r. (Dz. U. Nr 32, poz. 127). W myśl wymienionych rozporządzeń oraz uchwały Nr 251/52 Prezydium Rządu z 5. IV. 1952 r. w sprawie zagospodarowania odłogów i innych nie zagospodarowanych użytków rolnych podatek gruntowy wg stałej 8% stawki podatkowej opłacają grunta, położone na obszarze Ziemi Odzyskanych i niektórych powiatów województw: białostockiego lubelskiego i rzeszowskiego, jeżeli grunta te zostały przydzielone do zagospodarowania **na podstawie umowy** zawartej w prezydium gminnej rady narodowej na okres co najmniej 3 lat w ramach likwidacji odłogów i innych niezagospodarowanych użytków rolnych bądź przekazanych do użytkowania w trybie dekretu z 9 II. 1953 r. o całkowitym zagospodarowaniu użytków rolnych (Dz. U. Nr 11, poz. 407).

2) Natomiast w stosunku do pozostałych gruntów tj.

a) gruntów przydzielonych do zagospodarowania w ra-

mach likwidacji odłogów i innych niezagospodarowanych użytków rolnych bądź przekazanych do użytkowania w trybie dekretu z 9. II. 1953 r., położonych na pozostałym terenie kraju poza Ziemiami Odzyskanymi i niektórymi powiatami wymienionych pod 1) województw,

b) gruntów położonych na terenie Ziemi Odzyskanych i niektórych powiatów wymienionych województw i przydzielonych wprawdzie w ramach likwidacji odłogów i innych niezagospodarowanych użytków rolnych, lecz na okres krótszy niż 3 lata

oraz

c) innych gruntów państwowych położonych na terenie całego kraju, będących w indywidualnym użytkowaniu bez względu na tytuł użytkowania

obowiązuje za 1952 i 1953 r. — ruchoma stawka podatku gruntowego z tym, że w przypadku posiadania przez podatnika gruntów własnych podlegają one opodatkowaniu oddzielnie — za rok 1952 na podstawie zarządzenia Ministra Finansów z 3. IX. 1952 r. Nr PW 6498/2/52 w sprawie sposobu opodatkowania dzierżawców gruntów państwowych, zaś za rok 1953 na podstawie § 1 ust. 4 rozporządzenia Rady Ministrów z 18. VI. 1953 r. (Dz. U. Nr 32, poz. 127).

E. Kreid